

دستور جلسه شماره (۱)
عنوان: مشکلات چک های صیادی و حد اعتبار در حساب های جاری
مرجع طرح موضوع: شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان سمنان و اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های صنایع و معادن سرب و روی ایران
تاریخ برگزاری جلسه: ۱۴۰۱/۱۰/۱۴
تعداد صفحات دستور جلسه: ۳
شرح موضوع: با ابلاغ قانون اصلاح قانون صدور چک مصوب ۱۳۹۷ در بند (ب) ماده ۵ مکرر قانون چینی آمد که بعد از ثبت غیرقابل پرداخت بودن یا کسری مبلغ چک در سامانه یکپارچه بانک مرکزی، این سامانه مراتب را به صورت برخط به تمام بانک ها و مؤسسات اعتباری اطلاع می دهد. پس از گذشت بیست و چهار ساعت کلیه بانکها و مؤسسات اعتباری حسب مورد مکلفند تا هنگام رفع سوء اثر از چک، اقداماتی را از جمله " مسدود کردن وجوه کلیه حساب ها و کارت های بانکی و هر مبلغ متعلق به صادرکننده که تحت هر عنوان نزد بانک یا مؤسسه اعتباری دارد به میزان کسری مبلغ چک به ترتیب اعلامی از سوی بانک مرکزی " انجام دهند. سپس در بند ۹ بخشنامه بانک مرکزی به شماره ۹۹/۲۹۸۱۹۶ مورخ ۹۹/۰۹/۱۹ تصریح شد:
<div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"><p>۹- به استناد بند (ب) ماده (۵) مکرر قانون و در اجرای بند (۱۷-۵) و (۱۷-۶) دستورالعمل حساب جاری، موضوع بخشنامه شماره ۹۷/۹۳۸۹۸ مورخ ۱۳۹۷/۳/۲۳، ضروری است، در صورت کافی نبودن موجودی حساب جاری انفرادی و مشترک مشتری، بانک نسبت به پرداخت وجه چک از محل موجودی قابل پرداخت مشتری در سایر حساب های انفرادی ریالی وی در همان بانک به ترتیب اولویت از حساب جاری (برای اشخاص حقوقی)، حساب قرض الحسنه پس انداز، حساب سرمایه گذاری کوتاه مدت و حساب سرمایه گذاری بلندمدت اقدام نماید.</p></div>

۱۷-۵- در صورت کافی نبودن موجودی حساب جاری انفرادی مشتری، تکلیف بانک به پرداخت وجه چک از محل موجودی قابل برداشت مشتری در سایر حساب‌های انفرادی ریالی وی در همان بانک به ترتیب اولویت از حساب جاری (برای اشخاص حقوقی)، حساب قرض‌الحسنه پس‌انداز، حساب سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت و حساب سرمایه‌گذاری بلندمدت؛

۱۷-۶- در صورت کافی نبودن موجودی حساب جاری مشترک، تکلیف بانک به پرداخت وجه چک از محل موجودی قابل برداشت حساب‌های انفرادی ریالی هر یک از صاحبان حساب مشترک در همان بانک به ترتیب اولویت از حساب جاری، حساب قرض‌الحسنه پس‌انداز، حساب سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت و حساب سرمایه‌گذاری بلندمدت؛

به علاوه آنکه در بند ۱۱ بخشنامه فوق چنین آمده است که

۱۱- در اجرای ماده (۵) مکرر قانون، اعمال محرومیت‌های زیر برای صادرکنندگان چک برگشتی الزامی است:

۱۱-۱- عدم افتتاح هرگونه حساب و صدور کارت بانکی جدید؛

۱۱-۲- پرداخت وجوه کلیه حساب‌ها و کارت‌های بانکی و هر مبلغ متعلق به صادرکننده که تحت هر عنوان نزد همان بانک دارد به میزان کسری مبلغ چک؛

۱۱-۳- عدم پرداخت هرگونه تسهیلات بانکی یا صدور ضمانت‌نامه‌های ارزی یا ریالی؛

۱۱-۴- عدم گشایش اعتبار اسنادی ارزی یا ریالی؛

۱۱-۵- ممنوعیت ارائه دسته‌چک جدید در سامانه صیاد؛

به گفته فعالان بخش خصوصی براساس مکانیزم جدید پرداخت چک برگشتی اگر یک چک به دلیل کسری موجودی از بانکی مشخص تامین وجه نشود و برگشت بخورد طبق ماده ۵ مکرر قانون اصلاح قانون صدور چک منجر به بسته شدن کلیه حساب‌ها در تمامی بانک‌ها می‌شود به عبارت دیگر مبلغ چک در همان بانک تامین نشود، حساب‌های فرد در سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری به میزان مبلغ کسری چک به ترتیب از بیشترین به

کمترین از طریق "سامانه محچک" 1 مسدود و سپس مراحل قانونی انجام می شود، در صورتی که طبق قانون حق برداشت از سوی بانک وجود ندارد و این رفع انسداد در صورت پرداخت مبلغ چک برگشتی امکان پذیر است.

این مکانیزم سبب شده است که مشکلاتی ایجاد شود از جمله اینکه تا رفع اثر از چک اولی، چک های دیگر در روزهای بعد نیز برگشت خورده و تا برطرف شدن مشکل چک اولی ممکن است چک های دیگر هم به آن اضافه شده و زمان بسیار طولانی برای رفع این معضل صرف شود.

با عنایت به مطالب فوق، شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان سمنان و اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های صنایع و معادن سرب و روی ایران از دبیرخانه شورای گفت و گو درخواست نموده اند که پیشنهادات زیر در دستور کار رسیدگی شورا قرار گیرد:

پیشنهادهای شورای گفت و گوی سمنان:

۱. در صورت برگشت چک های صیادی، این امکان فراهم گردد تا مابه التفاوت در همان شعبه توسط متقاضی واریز گردد و یا یک حساب پشتیبان در همان شعبه یا بانک عامل معرفی، تا در صورت کسر موجودی، از آن حساب برداشت شود و به دیگر حساب ها خلی وارد نشود.
۲. در صورت برگشت خوردن چک پس از مسدود شدن حسابها تا ۷۲ ساعت کاری به صاحب حساب مهلت داده شود تا نسبت به تامین کسری و رفع سوء اثر چک اقدام نماید و در این مدت در سامانه بانک مرکزی ثبت نگردد.
۳. در صورت کسر موجودی و برگشت خوردن چک، به همان میزان مابه التفاوت در هر حسابی از طرف صاحب حساب که پول موجود می باشد، توسط بانک مرکزی مسدود شود و همه حسابها درگیر نشود.
۴. در حال حاضر چکهای برگشتی در صورت پاس شدن به صورت نقدی رفع سوء اثر نخواهد شد و تنها در صورت انجام سیستمی رفع سوء اثر انجام می گیرد لذا پیشنهاد می شود در صورت پاس شدن چک به صورت نقدی و حضوری نیز رفع سوء اثر انجام گردد.
۵. اگر صاحب حساب لاشه چک را به بانک ارائه نماید دیگر نیازی به حذف سیستمی توسط گیرنده چک نباشد و بانک راسا اقدام به رفع سوء اثر نماید تا برای صادر کننده مشکلی پیش نیاید.
۶. در صورت انسداد حساب ها توسط مراجع ذیصلاح و یا به دلیل برگشت چکهای صیادی اطلاع رسانی فوری به صاحب حساب انجام گیرد.

پیشنهاد اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های صنایع و معادن سرب و روی ایران:

تنها همان بانک مورد نظر برای تامین وجه چک در ابتدا مهلتی چند روزه به صاحب حساب دهد و صورت عدم تامین وجه، به جای مسدودی کلیه حساب های بانکی آن شرکت، همان حساب مسدود گردد.

1 سامانه محچک یا سایت مسدودی حساب چک برگشتی، عنوان سامانه ای است که از طریق آن، کلیه حساب های صادر کننده چک برگشت خورده، در تمامی بانک ها و موسسات اعتباری کشور، تا مبلغ پرداخت نشده چک، مسدود شده و همچنین، کلیه افراد می توانند از طریق ورود به سایت آن، برای استعلام مبالغ مسدود شده حسابهای چک برگشتی اقدام نمایند.